ਲੁਕੋਸ ਜ਼ਾਕਰੀਆ @ ਜ਼ਾਕ ਨੇਡੁਮਚਿਰਾ ਲੂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਜੋਸਫ ਜੋਸਫ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2022 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 256)

ਫਰਵਰੀ 18, 2022

[ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਕਾਂਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

173/6 – ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ – ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਡਿਊਟੀ – ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਨੇ ਤਿਆਗੀ ਬਨਾਮ ਇਰਸ਼ਾਦ ਅਲੀ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਏ @ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਪੂਰਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਸੰਪੂਰਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ – ਦੋਵੇਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਆਰੋਪ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਵਿਨੇ ਤਿਆਗੀ ਬਨਾਮ ਇਰਸ਼ਾਦ ਅਲੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 42 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਨੂਭਾਈ ਹਰੀਭਾਈ ਮਲਵੀਆ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੂਲ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੋਵੇਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਐਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਵੇਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਮਿਲਿਤ ਅਸਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਵਿਨੇ ਤਿਆਗੀ ਬਨਾਮ ਇਰਸ਼ਾਦ ਅਲੀ (2013) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 762 : [2012] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1005; ਵਿਨੂਭਾਈ ਹਰੀਭਾਈ ਮਲਵੀਆ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2019) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2019] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 936 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜੋਸਫ ਬਨਾਮ ਐਂਟਨੀ ਜੋਸਫ 2018 (3) ਕੇ.ਐਚ.ਸੀ. 23 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2012] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1005 ਪੈਰਾ 6 (i) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2019] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 936 ਪੈਰਾ 13 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2022 ਦਾ 256।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 03.03.2021 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸੀ ਆਰ ਐੱਲ ਵਿੱਚ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ ਕੇਰਲ ਦੇ. ਐਮ.ਸੀ. 2020 (H) ਦਾ ਨੰਬਰ 2240

ਆਰ ਬਸੰਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਾਘੇਂਥ ਬਸੰਤ, ਮਨੂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੂਪਾਲੀ ਲਖੋਟੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਉਰਜਾ ਪਾਂਡੇ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ. ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਡਾ. ਐਸ. ਗੋਪਕੁਮਾਰਨ ਨਾਇਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਟੀ. ਜੀ. ਨਰਾਇਣਨ ਨਾਇਰ, ਸੂਰਜ ਟੀ. ਐਲੇਨਜਿਕਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਆ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਅਸਵਿਨ ਕੁਮਾਰ ਐੱਮ.ਜੇ., ਹਰਸ਼ਦ ਵੀ. ਹਮੀਦ, ਦਲੀਪ ਪੂਲਕੋਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਲੀ ਹਰਸ਼ਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੇਰਲ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 3 ਮਾਰਚ 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3 ਫਰਵਰੀ 2016 ਨੂੰ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 205 ਦੇ 2016 ਨੂੰ ਅਲੱਪੁਜ਼ਾ ਨਾਰਥ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ 1860 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 294(ਬੀ), 323, ਅਤੇ 324 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੂਜਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੀਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ। 26 ਸਤੰਬਰ 2016 ਨੂੰ, ਅਲੱਪੁਜ਼ਾ ਨਾਰਥ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 173(2) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੇਸ ਨੂੰ ਜੇ.ਐਫ.ਸੀ.ਐਮ. ਕੋਰਟ - I, ਅਲੱਪੁਜ਼ਾ ਅੱਗੇ ਸੀ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 2177 ਦੇ 2016 ਵਜੋਂ ਨੰਬਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

4. ਪਹਿਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਅਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਏ.ਪੀ. ਨੂੰ ਇੱਕ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। 21 ਫਰਵਰੀ 2017 ਨੂੰ, ਡੀ.ਵਾਈ. ਐਸ.ਪੀ. (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) ਅਲੱਪੁਜ਼ਾ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਖਾਮੀਆਂ ਸਨ। 6 ਦਸੰਬਰ 2017 ਨੂੰ, ਡੀ.ਵਾਈ. ਐਸ.ਪੀ. ਕ੍ਰਾਈਮ ਬ੍ਰਾਂਚ ਨੇ ਜੇ.ਐਫ.ਸੀ.ਐਮ. ਕੋਰਟ - I, ਅਲੱਪੁਜ਼ਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

5. ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇੱਕ ਰੋਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। 19 ਮਈ 2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਅਭਿਯੋਗ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਰੋਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 30 ਮਈ 2018 ਨੂੰ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੋਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਲਪੁਝਾ ਦੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਸੋਧ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ 26 ਅਕਤੂਬਰ 2019 ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ **ਜੋਸਫ ਬਨਾਮ ਅੰਤੋਨੀ ਜੋਸਫ** 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੁਕਾਉਤੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 3 ਮਾਰਚ 2021 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:

(i) ਧਾਰਾ 173 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (8) ਅਧੀਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਅਸਤਿਤਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਨੇ ਤਿਆਗੀ ਬਨਾਮ ਇਰਸ਼ਾਦ ਅਲੀ **ਦੁਆਰਾ ਸੁਲਝਾਈ ਗਈ ਹੈ**;

(ii) ਧਾਰਾ 173(2) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 173(8) ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰੋਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਅਭਿਯੋਗ ਲਈ ਖਾਰਜੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ

(iii) ਰੋਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਰਥਾਤ, ਧਾਰਾ 173(2) ਅਧੀਨ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173(8) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ, "ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ" ਹਨ।

7. 13 ਦਸੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ

ਦੇ ਸੁਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਹੇਠਲਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"1 ਸ੍ਰੀ ਆਰ ਬਸੰਤ, ਵੱਡੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ, ਇਮਤਿਆਜ਼ ਪਾਸ਼ਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ [(2013) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 762, (ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ਼ 41 ਅਤੇ 42), ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੇ ਕੋਡ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 173(8) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 173(2) ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੋ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 173(2) ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

2. ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੋ, 18 ਫਰਵਰੀ 2022 ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਯੋਗ।

3. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

4. ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ, ਅਲਪੁਝਾ ਵਿੱਚ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਫਰਸਟ ਕਲਾਸ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਸੀ.ਸੀ. 2177/2016 ਵਿੱਚ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਰਹੇਗੀ।"

8. ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਹੈ। ਅਨੁਸਾਰਨ, ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਆਰ ਬਸੰਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਰਘਨਾਥ ਬਸੰਤ ਅਤੇ ਡਾ. ਐਸ ਗੋਪਾਕੁਮਾਰਨ ਨਾਇਰ, ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਟੀ ਜੀ ਨਾਰਾਇਣਨ ਨਾਇਰ।

9. ਧਾਰਾ 173(2) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਜੋ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 173(8) ਅਧੀਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਰਿਪੋਰਟ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ ਯੋਗ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

10. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਨੇ ਤਿਆਗੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ "ਮੁੱਖ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ" ਨਿਭਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ।

11. ਧਾਰਾ 173(8) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"(8) ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ, ਜਿਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਰ ਸਬੂਤ, ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਭੇਜੇਗਾ; ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਤੋਂ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਭੇਜੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।"

12. ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ, ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਤੋਂ (6) ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ (ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਹੈ) ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਭੇਜੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਨੇ ਤਿਆਗੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"42. ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਮਿਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗੀ।"

13. ਵਿਨੇ ਤਿਆਗੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਮਨੀਬੇਨ ਹਰੀਭਾਈ ਮਾਲਵੀਆ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"42. ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਚਾਨਕ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਉੱਤੇ, ਜਦਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨਵਜੋਤ ਸੰਧੂ (ਉੱਪਰ); ਸਕੀਰੀ ਵਾਸੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ, (2008) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 409; [(2008) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 440], ਸਮਾਜ ਪਰਿਵਰਤਨ ਸਮੁਦਾਇ ਬਨਾਮ ਸਮਾਜ ਪਰਿਵਰਤਨ ਸਮੁਦਾਇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕਰਨਾਟਕ, (2012) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 407; (2012) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 365], ਵਿਨੇ ਤਿਆਗੀ ਬਨਾਮ ਇਰਸ਼ਾਦ ਅਲੀ, (2013) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 762; (2013) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 573), ਅਤੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ, (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 92; (2014) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 76]; ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ) ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ, (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 92; (2014) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 86) ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤਬ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ

ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ ਇਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਉੱਚਿਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਇਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਉੱਚਿਤ ਜਾਂਚ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇਗੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 173(8) ਅਧੀਨ, ਪਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਚਾਨਕ ਬੀਚ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਨਿਆਂਇਕ ਨਾਇੰਸਾਫੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਕ ਬੇਕਸੂਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਕਿ ਇਕ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੱਡ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਕੀਰਣ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਧਾਰਾ 156(3), ਧਾਰਾ 156(1), ਧਾਰਾ 2(h) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173(8) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਸਲ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ। ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵੇਕ ਵਰਤੇਗਾ। ਜੇਕਰ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਨਵੇਂ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਬੇਕਸੂਰ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ਅਤੇ ਇਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਸਤਵਿਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਰਨਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ।

ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਸਨਭਾਈ ਵਲੀਭਾਈ ਕੁਰੇਸ਼ੀ ਏ [ਹਸਨਭਾਈ ਵਲੀਭਾਈ ਕੁਰੇਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ, (2004) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 347 : 2004 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1603] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵੇਜ਼ ਬਨਾਮ ਸ਼ਮਸ਼ੁਲਖਾਨਬਾਈ ਪਟੇਲ [ਪਰਵੇਜ਼ ਬਨਾਮ ਸ਼ਮਸ਼ਭਾਈ ਅਮਤੁਲਹੁ ਸ਼ਾਹਾਂਬੀ ਖਾਤਰੀ ਪਟੇਲ, (2014) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 177 : (2017) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 331], ਅਰੁਲ ਰਾਜਾ [ਅਜ਼ੁਲ ਰਾਜਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕਰਨਾਟਕ, (2018) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 298 : (2019) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 594] ਅਤੇ ਬਿਕਾਸ਼ ਰੰਜਨ ਰਾਉਟ [ਬਿਕਾਸ਼ ਰੰਜਨ ਰਾਉਟ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ ਦਿੱਲੀ), (2019) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 542 : (2019) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 613] ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਲਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। [ਬੇਸ਼ੱਕ, ਰੰਧੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) [ਰੰਧੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ), (1997) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 361] ਅਤੇ ਰੀਤਾ ਨਾਗ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਡਬਲਿਊ.ਬੀ. [ਰੀਤਾ ਨਾਗ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਡਬਲਿਊ.ਬੀ., (2009) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 129 : (2009) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1051] ਵੀ ਉਲਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।"]

14. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ, ਜੇ.ਐਫ.ਸੀ.ਐਮ ਕੋਰਟ - ਆਈ, ਅਲਪੁਜ਼ਾ ਨੇ 19 ਮਈ 2018 ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਅਭਿਯੋਗ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 30 ਮਈ 2018 ਨੂੰ, ਜੇ.ਐਫ.ਸੀ.ਐਮ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ:

"ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਉਪਰੰਤ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੇਫੈਕਟੋ

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸੀ.ਐਮ.ਪੀ. 1955/2018 ਖਿਲਾਫ ਰੈਫਰ ਚਾਰਜ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ 19.05.2018 ਨੂੰ ਗੈਰ ਅਭਿਯੋਗ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

15. ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਉਪਰੰਤ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਵਿਨੇ ਤਿਆਗੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 42 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਾਲ ਹੀ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਨੂਭਾਈ ਹਰੀਭਾਈ ਮਲਵੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ, ਮੂਲ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਐਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਮਿਲਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਕੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਏ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜੋਸਫ (ਸੁਪਰਾ) ਉਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

"7.[...] ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 173(2) ਅਧੀਨ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 173(8) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰਿਪੋਰਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਤਿਰਿਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੌਰਾਨ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਜੋ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕ੍ਰਿ.ਮੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਹੈ।"

16. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਵਿਨੇ ਤਿਆਗੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਵਿਨੂਭਾਈ ਹਰੀਭਾਈ ਮਾਲਵੀਆ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਦੋਨੋਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 173(2) ਅਧੀਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173(8) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤਿਰਿਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੋਨੋਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਨੇ ਤਿਆਗੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੈੱਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਵਾਪਸ ਭੇਜਦਿਆਂ ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜੋਸਫ (ਉਪਰੋਕਤ) ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਵਿਨੇ ਤਿਆਗੀ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ.ਐਫ.ਸੀ.ਐਮ – ਆਈ ਅਲਪੁਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਨੇ ਤਿਆਗੀ ਬਨਾਮ ਈਸ਼ਵਰਲਾਲ ਅਲਿਆਸ ਦੀਪਕ ਅਤੇ ਵਿਨੂਭਾਈ ਹਰੀਭਾਈ ਮਾਲਵੀਆ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦੋਨੋਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ

ਫੈਸਲਾ ਜਲਦੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

17. ਅਪੀਲ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

18. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate